

Reforma gospodarstva v Jugoslaviji

Prejšnji teden je jugoslovanska zvezna skupščina razpravljala o preureditvi gospodarstva. Zvezni sekretar Kiro Gligorov je pojasnil program reform, ki se obetajo, posebej pa še določitev realnega tečaja dinarja nasproti tujim valutam. Gligorov je med drugim poudaril naslednje:

Novo spremembo narekuje predvsem doseženi razvoj. Jugoslovansko gospodarstvo je že precej daleč na poti industrijalizacije. Dohodek 500 dolarjev na prebivalca bo ob predvidenem stopnjevanju v prihodnjih letih povečan na 800 dolarjev na prebivalca. Ker je domači trg preozek in nezadosten za sedanji razvoj gospodarstva, je že sedaj 15 odst. narodnega dohodka vezanega na zunanjetrgovinsko menjavo. Potreba po izvozu pa bo v bodočnosti vedno nujnejša, zato se že zdaj in vedno oostreje postavlja problem konkurenčnosti jugoslovanskega gospodarstva na svetovnem trgu, kjer imajo razvitejše države določeno prednost. Že zdaj prevladujejo v jugoslovanskem izvozu industrijski izdelki čedalje pomembnejši pa je z vidika izravnavanja plačilnega deficita s tujino neblagovni priliv deviz iz turizma, tranzita in drugih dohodkov, ki so vir pridobivanja konvertibilnih valut. Ker je jugoslovansko gospodarstvo široko stopilo na mednarodni trg, ostane potreba, da za nadaljnji razvoj Jugoslavija uporabi tuje kredite, pri čemer mora biti izvoz in torej devizni zaslužek tolikšen, da omogoči polno kritje uvoza za tekoče potrebe, da se ustvarijo potrebna sredstva za kreditiranje in za odplačevanje posojil, ki jih je Jugoslavija doslej dobila ali jih bo še dobila iz tujine. Takšne naloge pa je mogoče uresničiti le s podrobno analizo stanja in odstranitvijo slabosti, ki se doslej ovirale jugoslovanski razvoj.

Gligorov je dalje poudaril, da je potrebno dotirati proizvodnjo električne energije in tudi znaten del transporta, da več surovinskih pagon nima nobene akumulacije, na drugi strani pa iz dneva v dan naraščajo predelovalne zmogljivosti, ki zaradi pomanjkanja surovin nimajo zagotovljenih pogojev za proizvodnjo. Razlika med dolarjem, ki ga je jugoslovansko gospodarstvo plačevalo za uvožene surovine, in na tej osnovi zasluženim dinarjem, govori o tem, da so s 150 do 250 dinarji subvencionirali vsak

dolar pri uvozu surovin. Spričo tega je jasno, da je velik pritisk na uvoz, medtem ko so izvoz še enkrat subvencionirali s premijami in davčnimi olajšavami. Vse to je slika nepopolnosti domačega trga, motenj odnosov v cenah in pomanjkanje pravega merila vrednosti, ki naj ugotovi dejanske odnose med proizvajalci in predvsem pokaže sliko stvarnih proizvodnih stroškov.

Sekretar Gligorov je govoril tudi o nekaterih slabostih v delitvi narodnega dohodka, o pretirani potrošnji na račun administracije, o visokih stroških socialnega zavarovanja, neproduktivnih izdatkih v gospodarstvu, o potrebi pregrupiranja izdatkov predvsem v korist razvoja kulture in znanosti. Poudaril pa je, da novi gospodarski ukrepi ne smejo iti na račun življenjske ravni delovnih ljudi, ker za to ni nobenega opravičila.

Nasprotovanje ameriški politiki v Vietnamu in v Santo Domingu

Odprto pismo ameriških pisateljev

«Osupli smo spričo ameriške politike v Vietnamu», so zapisali ameriški pisatelji

Umor Kennedyja je bil pravi šok za ameriško nacijo. Prezirane profesorje, znanstvenike in pisatelje, ki so se obračali s svojih delih na občinstvo, izmed katerih so bili nekateri odločno rehabilitirani, kot npr. Oppenheimer, Miller, Holmann, je zajel val ogorčenja in panike, po intenzivnosti vsekakor močnejše kakor industrijce, vajene hladnokrvno in brezčutno presojeti areno, na kateri so se bila vsakršna dogajanja že odigrala.

Johnsonova zmaga, kakršne še ni bilo po porazu, ki ga je zadala nasprotniku na skrajni desnici, je odprla nove nade. Od govora novega predsednika ob ustoličenju, je bilo minilo malo časa. Iz administracije, ki je sicer skušala obdržati pododvano osebje, so začeli odhajati nekateri ljudje, drugi pa so se umikali v senco. Čeprav so se začele na notranjem torišču mnoge stvari u-

rejati s Kennedyjevim elanom kot npr. vprašanje črncev in organizacija boja proti revščini, je novo ozračje nekako napovedovalo drugačne odnose.

Po več sestankih in pozivih v zvezi z ameriško politiko v Vietnamu in pozneje v Dominikanski republiki, ki so Johnsonovi administraciji jasno sporočali, da je med profesorji in študenti večine ameriških univerz in visokih šol odkrito nezadovoljstvo zaradi zelo nevarnega razvoja dogodkov, je prišlo še odprto pismo zares impozantnega števila ameriških pisateljev in umetnikov, ki je bilo naslovljeno na Johnsona in v katerem je med drugim rečeno «Osupli smo spričo ameriške politike v Vietnamu. Tudi mi tej politiki nasprotujemo. Pred svetom nečemo molčati. Zahtevamo od vseh tistih, ki hočejo, da se njihova beseda sliši v tragičnem in mučnem trenutku naše zgodovine, da zahtevajo nujen preobrat ameriške politike v Vietnamu in da se začno uporabljati miroljubne metode.»

To pismo so podpisali: Rudolph Arnhem, Hanna Arendt, Kay Boyle, Germaine Bree, Robert Brustein, Kenneth Burke, John age, Robert Creley, Bebbette Deutsch, Barrows Dunham, Richard Ellman, Howard Fast, Lawrence Ferlinghetti, Leslie Fiedler, Maxwell Geismar, Jack Gelbert, Hugo Gellert, Herbert Gold, Albert J. Guerard, Lilliam Helmann, Joseph Heller, John Hersey, Irving Howe, Mathev Josephson, Stanley Kaufman, Alfred Kazin, Seymour Krim, Denise Levertov, Harry Levin, Jack Levine, Robert Lowell, Bernard Malamud, Arthur Miller, Jessica Mitford, Howard Nemerov, Joel Oppenheimer, James Purdy, Philip Rahv, Anton Refregier, Kenneth Rexroth, Henry Roth, Philip Roth, Mark Rothko, Ben Shahn, Terry Southern, William Styron, Harwey Swados idr.

«Grozi nam nevarnost», je pisal Lowell, «da neopazeno postanemo eksplozivna in hkrati šovinistična nacija. Doživimo lahko tudi atomsko katastrofo.»

Lowellu je sledilo v podpisih dvajset drugih ameriških književnikov. Med njimi je bil Robert Penn Warren, ki je pred kratkim objavil knjigo «Kdo govori v imenu črncev». Mary McCarthy, pisec romana «Zbogom Kolumb», Jules Feifer, znan karikaturist, Archibald Macleish, avtor «Konkvistadorjev», «Na novo odkrite dežele» in «Padca mesta» in več drugih zanimivih del itd. Razen tu navedenih, ki so vsekakor najboljša peresa in najboljši umetniki, je nastopilo proti nedavnim zunanje-političnim odločitvam, ki so spravile ZDA v nemogoč položaj v Vietnamu na desetisoče intelektualcev. Njihov upor proti politiki, ki pomeni moralno žalitev in očiten neuspeh moramo imeti za povod, da izrazijo svoje nezaupanje do administracije tudi iz drugih razlogov notranje narave.

Ples na robu smrti zunaj ameriškega ozemlja nadaljuje tisto dobo politike nasilja pred Kennedyjevim ali bolje rečeno navezuje na Goldwaterjevo alternativo, ki jo je ameriško ljudstvo pravzaprav zanikalo in odklonilo s tem, da je glasovalo za Johnsona kot Kennedyjevega naslednika. Takšna politika niti najmanj ni v skladu s Kennedyjevim odpiranjem proti svetu, ki so ga navdušeno pozdravili ameriški intelektualci, čuteč, da izolacija nikamor ne pripelje, da se Amerika lahko nauči od sveta, kolikor se svet na drugi strani nauči od Amerike.

General ubija ponoči

Francois De Montford:
Reportaža iz Santo Dominga

— se je ponoči zapeljal neki avto z ugaslimi žarometi na most, ki vodi na posestvo. Naslednjega dne smo našli tri od krogel prerešetana trupla; roke so bile zvezane na hrbtu. Pri enem izmed ubitih smo našli osebne dokumente; glasili so se na ime Perdomo Martinez. V šolskem zvezku sem odkril tudi nekaj vrstic o gverilskem vojskovanju. Vsi kmetje so vedeli za te eksekucije. Policija je enkrat od mene že zahtevala, da prepeljem v svojem avtomobilu neko truplo, pa sem odklonil...»

Odšel sem (dopisnik François de Montford) na Haras. Z novinarsko izkaznico sem se prebil skozi pet blokov, ki so jih postavili vojaki generala Imberta. Ob vhodu na

posestvo so stražili trije vojaki. Nihče me ni nič vprašal. V tej dolinici so se mirno pasli konji. Ustavil sem starko in jo povprašal, kje so grobovi. Zgrozila se je ob vprašanju in zamrmrala: «Oh, sešnor, tu se dogajajo grozne reči...» To je bilo vse, kar sem zvedel od nje.

Malo kasneje so prišli Mayobre, Ortiz, Richer in še dve osebnosti iz OZN: Ekvatorjanec Garcija Vivanco in Argentinec George Howard. Ob potoku so našli nekaj ožganih kosti in nekaj praznih tulcev.

Mayobre je takoj, ko se je vrnil v svoj urad, telefonično zahteval, naj mu iz New Yorka pošljejo strokovnjake za sodno medicino.

Gospodu M. Z. pa je Organizacija združenih narodov ponudila azil. To mu je sporočil sam general Rikhye z besedami: «Bolj varno je, da se ne vračate domov.»

Dopisnik pariškega Expressa je poslal grozljivo reportažo o pokolih, ki so jih zagrešile čete generala Imberta v Santo Domingu.

San Domingo, hotel Embajador, 9. junija ob 12.30. M. Z. nadaljuje s hripavim glasom svoje pripovedovanje. Zunaj lije kot iz škafa. Nasproti mu sedi pomočnik posredovalca OZN Mayobra Cesar Ortiz in ga pazljivo posluša. Na stolu zraven Ortiza sedi indijski general Rikhye, vojaški svetovalec generalnega sekretarja U Tanta, ki so ga posebej poklicali za ta pogovor. Razen teh treh so v sobi še trije novinarji. Vrata so zaprta, telefon je izključen; treba se je zavarovati pred vsako indiskretnostjo.

M. Z. že v tretje pripoveduje o mori, ki ga tlačijo: o prerešetanih truplih, ki zvezanih rok leže pod bananovci.

«Stanujem med San Domingom in La Victorio — pripoveduje — na posestvu, ki se imenuje Haras; kakih dvajset kilometrov je oddaljeno od glavnega mesta.»

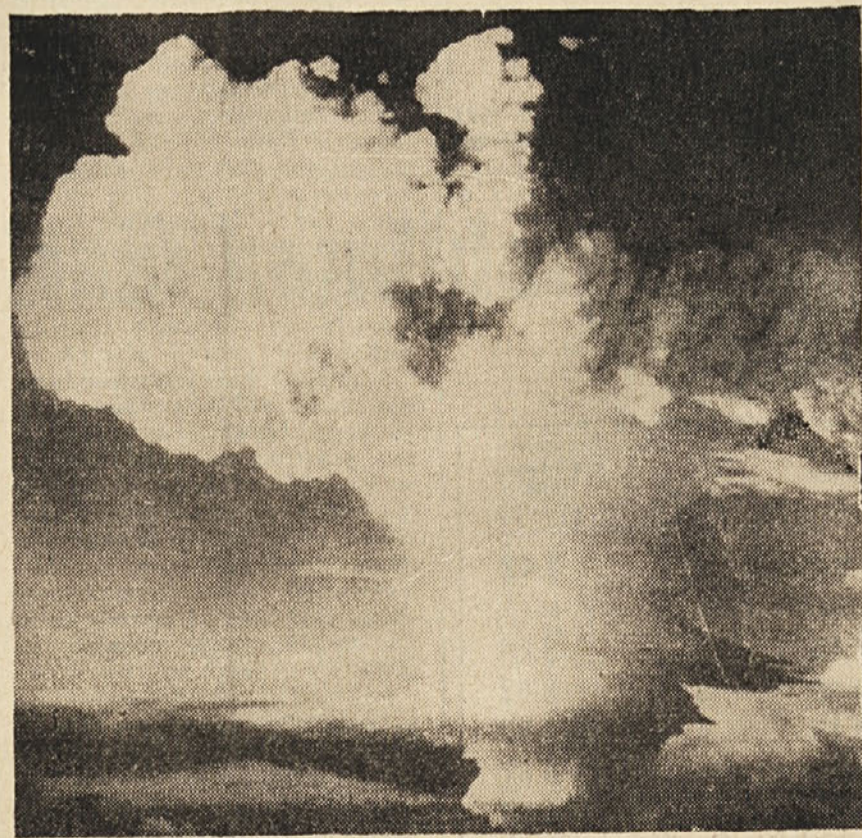
To posestvo ima kakih 75 hektarjev in je last dominikanske države. Včasih je bila tu kobilarna, ki jo je imel diktator Trujillo. Sedaj pa zahaja sem dominikanska visoka družba na konjske dirke. «Trujillov Haras» je čisto na samem in je bil vedno idealno zatočišče; bil pa je tudi mučilnica, če se upošteva, da je blizu La Victoria, kjer je največji zapor v deželi.

«22. maja — pripoveduje M. Z. — sem zaslišal strele; prihajali so s ceste kakih sto metrov od vhoda na posestvo. Naslednjega dne so me delavci obvestili, da so našli 8 ubitih. Pokazali so mi, kje so jih pokopali.»

M. Z. kopiči dejstva v vsej njihovi grozljivosti. Obtužuje armado generala Imberta. V eni sami noči so pobili 39 oseb. Med njimi so bili noseča ženska in dva Haitčana, ki sta po naključju videla eksekucijo ob belem dnevu; ponoči so pobili tudi nje.

M. Z. je bil ogorčen nad tem tropskim nacizmom in je protestiral v štabu Imbertove armade. Odgovorili so mu, da so bile eksekucije potrebne, «da bi zastrašili ljudstvo.» In eksekucije so se nadaljevale. Nihče ne ve natanko povedati, koliko ljudi so pobili. Morda sto, morda več.

«Petega junija — nadaljuje M. Z.

«Grozi nam nevarnost, da doživimo tudi atomsko katastrofo». Tako je zapisal ugledni Američan Lowell v odprtem pismu, ki ga je podpisalo dvajset ameriških književnikov. Kaj bi pomenila atomska katastrofa za sedanje in za bodoča pokolenja? (Na sliki eksplozija atomske bombe. Tokrat, k sreči samo v poskusne namene)

Zveza komunistične mladine z Opčin priredi v nedeljo 27. junija od 15. do 24. ure v Prosvetnem domu na Opčinah

Mladinski praznik

ob 20-letnici zmage nad nacifašizmom

Program:

Pevski zbor iz Boršta
Harmonikaši Glasbene Matice
Recitacije partizanskih pesmi

PLES

Vstop prost

«Primer Oppenheimer» ali kratka razglabljanja o sodobnem gledališču

«Zdani se je v toplem in čudovito jutro. Nebo brez oblakov je trepetalo na vejah in listju. Kakšen kontrast s sencami v mojem vrtu! Vse to sem skozi vrata, ki so bila široko odprta proti jugu, opazoval nekam odsotno, ker sem bil utrujen.

Tedaj pa me je hipoma streslo od strašne svetlobe. In nato drugi. Izginile so sence. Pokrajina, ki je bila še tik pred tem svetla in sončna, je postala mračna in meglena. V vrtincu prahu, ki se je vzdignil, sem komaj videl zakrivljene lesene stopnice, ki so držale v moj dom. Poskusil sem teči, pa se me je polastila strašna slabost. Kaj se je zgodilo? Naenkrat sem začutil, da sem popolnoma nag. Kam je izginila moja srajca, kje so moje hlače...?»

Tako je začel svoj dnevnik groze hirošimski zdravnik Michihiko Mačija 6. avgusta 1945.

Tisti dan, ko je nad strehami Hirošime eksplodirala prva atomska bomba, ki je umorila 70.000 ljudi, jih iznakazila 100.000 in v nekaj sekundah izravnala z zemljo 60 odstotkov mesta, se je hkrati začela še neka druga tragedija. Tisti, ki so zadnje dni vojne nevoljno gledali na to dejanje, ki pa jih je pri izumu te bombe vodila ena sama misel, da bi namreč pripomogli k hitrejšemu porazu fašistične Nemčije in Japonske, so se vprašali, zakaj so napravili «to patentno igrabo», zakaj «so pomagali na svet temu strašnemu otroku». In ko so se odmikali dnevi zavezniške zmage in je ta svet začela oblivati druga mora — hladna vojna, tedaj je v teh ljudeh bolj in bolj raslo prepričanje, da so se spustili v delo, ki utegne služiti namenom, ki jih sami niso imeli v mislih, še posebej, ker se je na podlagi njihovega dela začelo raziskovanje za še strašnejše orožje — termonuklearno bombo, katere rušilna moč je, kot se je pokazalo kasneje, preseglja vsa dotedanja pričakovanja.

Kot alternativo nori tekmi za absolutnim orožjem, ki stane samo ZDA na leto 50 milijard dolarjev, se je nekaj znanstvenikov fizikov, ki so delali v ameriških atomskih laboratorijih, predvsem v Los Alamosu, potegovalo za sporazum med velikimi silami, vendar brez uspeha.

Na razvalinah Hirošime in Nagasakija se je tako začela dilema, vprašanje vesti, ki je v povojnih letih zagospodovalo nad mislimi številnih ljudi in ki se je glasilo: «Kam bredemo, kaj pravzaprav hočemo?» In iz teh notranjih očitkov, ki so se pozneje čutili javno v nesoglasju in nasprotovanju «kon-

cepcijam» mogočnikov, tistih, ki niso niti iskali niti našli pravih izhodov, se je spočel znani «primer Oppenheimer» in hkrati primer znanstvenikov, ki so se, ko so imeli v rokah strašne sadove akumuliranega znanja, moč laboratorijev industrijske sile, ki je imela na voljo tudi neznanska sredstva za vojne namene — nenadoma zavvedli, da poti ne vodijo k izkoriščanju te na novo odkrite energije za blaginjo na vseh delih sveta, za to, da bi človeka osvobodili suženjskega dela in revščine, o čemer so bili prepričani številni znanstveniki, pač pa k temu, da so nastajali arzenali bomb, h kopičenju milijard ton razstreliva, da bi se dokazala moč in grozilo prijateljem in sovražnikom in da bi svet venomer živel na robu prepada.

Tako se je v času vojne in protikomunistične histerije, ki je zajela povojno Ameriko in dosegla vrhunec v dobi Mac Carthyja, 12. aprila 1954 znašel v sobi 2022 komisije za atomsko energijo v Washingtonu Julius Robert Oppenheimer, profesor fizike na univerzi v Princetovnu, nekdanji ustanovitelj in direktor laboratorija za atomsko orožje v Los Alamosu. Pred odborom za varnost je moral odgovorjati na vprašanja o «svojih pogledih, zvezah, ukrepah, za katerega sumijo, da so nelojalni» nasproti ZDA. Na zaslišanju je bil torej znanstvenik, ki so ga imenovali «očeta atomske bombe», in moral je sebe in svoje kolege braniti obtožbe, da so izdajalci, hkrati pa je s svojim obnašanjem in s svojim globokim razumevanjem človeka in sodobnih tokov tudi obtoževal.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Delež primorskih Slovencev v boju proti fašizmu

Seznam oseb, ki jih je obsodilo
zloglasno posebno sodišče

V.

2. decembra 1941 se je v Trstu začel zloglasni proces proti 60 protifašistom raznih političnih usmeritev, med katerimi je bilo največ komunistov. Proces se je zaključil 14. decembra z obsodbo, izrečeno «v imenu kralja Viktorja Emanuela III, po milosti božji kralja Italije in cesarja Etiopije». Na smrt so bili obsodeni: Pino Tomažič, univerzitetni študent iz Trsta, Viktor Bobek, mizar iz Ilirske Bistrice, Simon Kos, kmet iz Grahovega, Ivan Ivančič, delavec iz Bovca, Ivan Vadnal, kmet iz Slavine, ki so jih

15. decembra ob zori ustrelili na Opčinah, in Lavo Čermelj, profesor iz Trsta, Franc Kavš, trgovec iz Cezsoče pri Bovcu, Dorče Sardoč, zobozdravnik po rodu iz Nabrezine, in Ščuka Anton, agronom iz Trsta, ki so bili pomiloščeni.

Na 30 let ječe so bili obsodeni: Anton Abram, delavec iz Komna, Josip Ujčić, kovač iz Ilirske Bistrice, Alojz Budin, uradnik po rodu iz Zgonika, Adolf Uršič, uradnik iz Trsta, Vladimir Dumič, trgovski nameščenec iz Divače, Ludvik Požrl, kmet iz Vrem, Ivan Vatovec, mizar iz Divače, Albin Škrli, kmet iz Diva-

Zaključna prireditev slovenskih osnovnih šol na Tržaškem je bila letos v Kulturnem domu. Prireditev je doživela zelo velik uspeh in so jo morali ponoviti. Na sliki: Nastop učencev škedenjske šole

Ferdo Delak - šestdesetletnik

29. VI. t.l. praznuje 60-letnico življenja in 35-letnico pripadnosti Komunistični partiji naš primorski rojak, Goričan po rodu, Ferdo Delak, znan slovenski gledališki in kulturni delavec, ki živi sedaj v Ljubljani.

Ze kot dijak na gimnaziji je nastopal v mladinskih gledaliških skupinah, izdajal šapirografske dijaški list «Soča», tedaj se je tudi spoznal z Ladom Kozakom, ki ga je navdušil za komunistično ideologijo in mu nabavljal tudi literaturo. Ko je prišel na ljubljansko univerzo se je priključil marksistom, Dušan Kermauer pa je zalagal mlade študente z literaturo. V bivšem Zeleničarskem domu na Novem trgu je bilo zbirališče levo usmerjenih študentov, tu je Bratko Kreft or-

ganiziral prve Dedke Mraze, tu se je diskutiral, tu se je dobivalo literaturo, tu je bilo uredništvo Zapiskov Delavsko-kmečke matice. Tu je Delak s Kocmurjem, Mrzelom, Černigojem in drugimi osnoval

Novi oder, ki je pozneje dobil svoje prostore pri «Tičku na Gričku». Ko je policija Novi oder razgnala, je Delak, ki je bil v stalnih stikih z umetniškimi skupinami avantgardistov leta 1928 pokrenil mednarodno revijo za novo umetnost «Tank», v kateri so sodelovali razen Delaka, Černigoja, Kogoja, Carga, Krefta, še Walden, Schwitters, in celo Lunačarski. Tudi

obiskih v Gorici in Solkanu pokojni Srebrnič politično utrjeval, je sedaj v Ljubljani bil Ivan Regent tisti, ki je Delaka dokončno usmeril. Leta 1930 je Delak na Dunaju vodil Prolettheater in pripravil slovito Rdečo revijo 1930, bil v Parizu, kjer je bil na rojstni dan 1930 sprejet v Komunistično partijo Italije — slovenska skupina. Sprejela sta ga Regent in Vrabec. V Parizu je našel še stare sodruge Hlebca, Beblerja in Ukmarja.

S Prežihom Vorancem je nato potoval v Prago Berlin, vrnil se na Dunaj, kjer je bil filmski kritik Rdeče zastave. Kmalu nato ga je ing. Gustinčič napotil v Ljubljano, kjer naj bi na novo organiziral Delavski oder. Po dveh velikih uspehih po Hlapcu Jerneju, katerega je uprizoril kot kolektivno dramo, in Dobrem vojaku Šveju, ki je izvedel v protimilitaristično manifestacijo, je policija Delavski oder razgnala, Delak je odšel na Dunaj in v Theater der Internationalen Arbeiterhilfe uprizoril Sinclairove Pojoče Krokraje, nato pa je bil režiser v skoro vseh večjih jugoslovanskih gledališčih. Med vojno je bil organizator narodno osvobodilnih odborov na Hrvaškem, bil povezan s partijsko organizacijo v Zagrebu, po vojni prvi urednik Slovenskega gledališča v Trstu, režiser v Zagrebu, upravnik na Reki, direktor Mestnega gledališča v Ljubljani, profesor na zagrebški gledališki šoli in prevaialec mnogih slovenskih dramskih del na srbohrvaški jezik. Sedaj je upokojen a je še vedno aktiven kot programski šef ljubljanskega festivala, režiser in prevajalec.

Ob njegovem življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo primorski rojaki in njegovi življenjski tovariši tržaški komunisti.

Jože Cesar

Narodne knjižnice v svetu

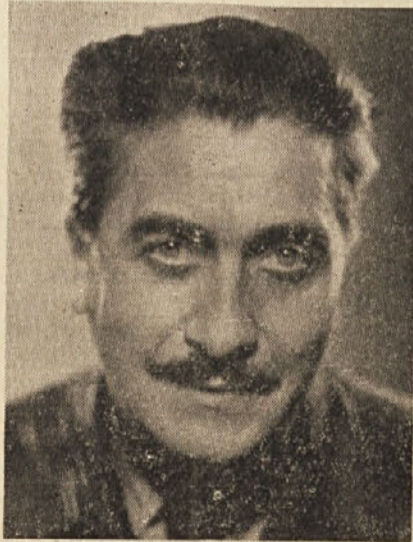
V Sovjetski zvezi je 16 narodnih knjižnic z 62 milijoni zvezkov, sledijo Združene države Amerike z eno tako knjižnico, ki pa ima 12 milijonov zvezkov. Polovico tega števila ima francoska narodna knjižnica v Parizu, nato je Japonska s 5,2 milijonov zvezkov, Velika Britanija, ki ima 3 narodne knjižnice z 9 milijoni zvezkov, Romunija, ki ima 2 knjižnici z 8,3 milijoni zvezkov, Italija s 6 knjižnicami in 8 milijoni zvezkov in Češkoslovaška z okrog 4 milijoni zvezkov.

Največ univerzitetnih knjižnic imata Sovjetska zveza in ZDA, sledijo Japonska in Velika Britanija.

Te podatke je objavila svetovna ustanova UNESCO.

Kosovelove pesmi v francoščini

Pesniku Krasa in glasniku socialistične smeri v slovenski liriki razdobja med obema svetovnjima vojnama Srečku Kosovelu se odpira široki kulturni prostor francoskega jezika. Osem njegovih pesmi v «Anthologie de la poésie slovène» (1962) je navdušilo zanj pariškega pesnika Marca Alynja za večji izbor Kosovelovih del. Preden je pesnik Alyn dokončal izbor Kosovelove poezije in nabral v Sloveniji podatke za daljšo uvodno študijo je s Kosovelom «udarila na dan» svojevrstna revija «Dire». Ta je posvetila pesniku «kraških borov in trpečega ljudstva» kar osem strani. Pesmi je prevedel Veno Pilon.

«Tank» je policija prepovedala, Delak je pa bil že v Berlinu, kamor mu je ing. Gustinčič preko Balkanske federacije omogočil, da je prišel v Studio, ustanovitelja Političnega gledališča.

Ko se je vrnil iz Berlina v Ljubljano se je povezal s skupino primorskih emigrantov-komunistov. Če ga je prej ob njegovih počitniških

če, Jakob Semec, kmet iz Slavine, Franc Sluga, kmet iz Slavine, Giovanni Postogna, mehanik in Milj, Albin Dujc, zobotehnik iz Divače, ki so pripadali komunistični organizaciji, Venceslav Tuta, ekonomist iz Tolmina, Avgust Sfiligoj, odvetnik po rodu iz Dobrove, Ivan Gašperšič, kmet iz Vrem, Jakob Dolenc, kmet iz Hrenovic, Srečko Brovc, trgovec iz Grahovega, Srečko Rejc kmet iz Grahovega, Ludvik Pregelj, kmet iz Grahovega, Franc Bizelj, kmet iz Grahovega, Leopold Čopi, delavec iz Bovca, Ivan Klavora, čevljar iz Bovca, Srečko Zornik, kovač iz Bovca, ki so pripadali skupinam narodnjakov, katere so fašistični sodniki označevali kot «teroriste».

Na 24 let je bil obsojen Viktor Sosič, študent in Trsta.

Na 16 let so bili obsojeni: Fran Tončič, odvetnik iz Trsta, Angel Kukanja, odvetnik iz Trsta in Srečko Colja, kamnosek iz Komna.

Na 15 let zapora so bili obsojeni: Jože Kosovel, profesor iz Trsta, Stefan Lovrečič, bančni uradnik po rodu iz Marezig pri Koprju, Slavoj Slavik, odvetnik iz Trsta, Milan Bolčič, uradnik iz Trsta, Stanko Vuk, absolvent diplomatskih ved, po rodu iz Mirna pri Gorici, Gvido Vremec, sodni uradnik po rodu iz Opčin.

Na 12 let zapora so bili obsojeni: Roman Pahor, uradnik iz Trsta, Andrej Čok, posestnik iz Opčin, Vladimir Mankoč, študent iz Kala pri Pivki, Ludvik Šturm, študent iz Kobarida, Bruno Stanič, uradnik iz Trsta, Franc Udovič, trgovec in Trsta.

Na 10 let zapora sta bila obsojena: Anton Danev, zdravnik iz Opčin in Karlo Stefančič, uradnik iz Trsta.

Na 8 let zapora je bila obsojena Marija Urbančičeva, uradnica iz Ilirske Bistrice, a na 7 let zapora Ferdinand Rukin, mizar iz Nabrezine, na 6 let zapora pa Boris Zidarič, študent iz Trsta, Alojz Besednjak, kmet iz Rihemberka in Edvard Mlekuž, kmet iz Tolminskega.

Na poldrugo leto zapora je bil obsojen italijanski vojak Oscar Caramore, po rodu iz Este.

Priredil M. KAPELJ
(Se nadaljuje)

Mladinsko Eksperimentalno gledališče

Gledališče suše pri nas pa res ni. Pred kratkim sta iz naše kulturne platforme vzkli kar dve gledališki organizaciji: «Oder mladih 65» in «Eksperimentalno gledališče». O slednjem, ki je uprizorilo Plautusovo komedijo «Menehmi» (Dvojčka), želim v teh vrsticah nekaj povedati:

Najprej moram ugotoviti, da sta si Plautus in «Eksperimentalno gledališče» v kričevnem protislovju. Največji latinski komediograf Plautus (254-184 pred n.š.), avtor 130 komedij, prav gotovo ni bil noben eksperimentator, poleg tega, pa ni bilo v izvedbi EG nobenega duha ne sluha o kakem eksperimentiranju. Plautusove komedije so zgrajene po vzorcu grških, vendar prilagajene rimskemu okolju. Okaarakterizirane so z zmedenimi situacijami, nasičene z liki zvitih in splepnih hlapcev, prežete tudi s spolzkimi dialogi. Nedvomno je Plautusova umetnost velika in to za-

(Nadaljevanje na 4. strani)

